

The Guidelines Development for Democracy of Secondary Schools under the Mukdahan Secondary Educational Service Area Office

Kiattisak Pakpum¹ and Kritkanok Duangchathom²

Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

E-mail: Kiartisak.9512@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-0165-0059>

E-mail: Thekong-123@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-3540-0783>

Received 19/07/2024

Revised 21/07/2024

Accepted 20/08/2024

Abstract

Background and Aims: Promoting democracy in educational institutions involves teaching students about the democratic political system with the king as the head of state. This includes understanding the characteristics and importance of being a good citizen and recognizing cultural differences and diversity, values, and beliefs. It involves instilling democratic values under a constitutional monarchy, understanding rights, duties, and freedoms, and living peacefully in Thai society and the global community. The aim is for students to act according to their civic duties, cultural practices, and ways of life in society. Therefore, this research aims to study the state of promoting democracy in secondary schools under the Mukdahan Secondary Educational Service Area Office and the guidelines for the development of democracy in secondary schools under the Mukdahan secondary educational service area office.

Methodology: The research employed research and development methodology and was divided into two phases: Phase 1; to study the state of promoting democracy in secondary schools. The sample group of 285 were 30 school administrators and 255 teachers by stratified random sampling. The research tool was a questionnaire, with a reliability of 0.87, and a discrimination power of 0.27 – 0.82. The statistics used for data analysis were mean and standard deviation. Phase 2; to study the development guidelines for promoting democracy in secondary schools. The key Informant groups elected through purposive sampling, Include 9 experts for studying the development guidelines and 7 experts for evaluating guidelines. The research instrument were interview form and evaluation form the suitability and feasibility.

Results: 1. The promotion of democracy in secondary schools is at a high level, ranked from highest to lowest as follows: 1) Thainess 2) Patriotism, adherence to religion, and reverence for the monarchy 3) Self-discipline 4) Harmony and unity 5) Good citizenship in a democratic system. 2. The promotion guidelines comprise 15 approaches: 1) Thainess: 3 guidelines 2) Patriotism, religious adherence and reverence for the Monarchy: 3 guidelines 3) Good citizenship in a democracy: 3 guidelines 4) Harmony and reconciliation: 3 guidelines 5) Self-Discipline: 3 guidelines In summary, the evaluation of the suitability and feasibility of these guidelines is at the highest level.

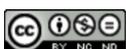
Conclusion: Students learn about the political system of democracy with the King as the Head of State, the characteristics and importance of being good citizens, and the differences and

diversity in culture, values, and beliefs. They are instilled with democratic values under a constitutional monarchy, an understanding of rights, duties, and freedoms, and how to live peacefully in Thai society and the global community. This education aims to enable students to effectively fulfill their civic duties, cultural practices, and ways of living in society.

Keywords: Development Guidelines; Promoting Democracy; Secondary Schools

แนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร

เกียรติศักดิ์ ภาคภูมิ¹ และ กฤษณก ดวงชาตม²

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์การวิจัย: การส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้ระบบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญการเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิหน้าที่ เสรีภาพ การดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก เพื่อให้นักเรียนสามารถประพฤติปฏิบัติตามหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร

ระเบียบวิธีการวิจัย: การวิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน และครูผู้สอน จำนวน 255 คน เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.27 – 0.82 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาแนวทาง จำนวน 9 คน และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินแนวทาง จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนา

ผลการวิจัย: 1. สภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากสูงไปต่ำดังนี้ 1) ความเป็นไทย 2) รักชาติ ยึดมั่นในศาสนาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ 3) ความมีวินัยในตนเอง 4) ความปรองดองสมานฉันท์ และ 5) ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2. แนวทางการเสริมสร้าง ประกอบด้วย 15 แนวทาง ได้แก่ 1) ความเป็นไทย มี 3 แนวทาง 2) รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ มี 3 แนวทาง 3) ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มี 3 แนวทาง 4) ความปรองดอง สมานฉันท์ มี 3 แนวทาง และ 5) ความมีวินัยในตนเอง มี 3 แนวทาง สรุปแนวทางมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปผล: นักเรียนได้เรียนรู้ระบบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญการเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ การดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก เพื่อให้นักเรียนสามารถประพฤติปฏิบัติตามหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมได้

คำสำคัญ: แนวทาง; การส่งเสริมประชาธิปไตย; โรงเรียนมัธยมศึกษา

บทนำ

การศึกษาของประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของเด็กไทย โดยสะท้อนจากพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง กระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการปฏิรูปครู ปฏิรูปโรงเรียน และปฏิรูประบบบริหารจัดการศึกษา ทั้งนี้ ในประเด็นของหลักสูตรได้เน้นการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ เพื่อให้คนรุ่นใหม่เกิดกระบวนการคิดอย่างมีระบบและแก้ปัญหาอย่างเป็นเหตุเป็นผล รวมทั้งการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การสร้างระเบียบวินัย การมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม การยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความภาคภูมิใจในการเป็นคนไทย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาและยกระดับคุณภาพของสังคมไทยในอนาคต แนวคิดดังกล่าวคือ การพัฒนาความเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลกในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นอกจากนี้ ในการจัดการศึกษาของโลกมีแนวโน้มเกิดการเปลี่ยนแปลงในมิติด้านเนื้อหาและการเรียนรู้ เช่น การส่งเสริมการพัฒนาด้านทักษะการรู้เท่าทัน ทักษะชีวิต (Life Skills) การบูรณาการในลักษณะสหวิทยาการ รวมทั้งมีการเน้นวิชาการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง (Citizenship Education) (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2557)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชนในการส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยและการเลือกตั้งเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยให้เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง จึงได้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2557 เพื่อขยายความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตยรูปแบบต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น ตามนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) โดยกำหนดจุดเน้นและขอบข่ายรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประกอบด้วย จุดเน้นที่ 1) ความเป็นไทย จุดเน้นที่ 2) รักษาชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ จุดเน้นที่ 3) ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จุดเน้นที่ 4) ความปรองดองสมานฉันท์ จุดเน้นที่ 5) ความมีวินัยในตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2557)

ดังนั้นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนและเป็นแบบอย่างที่ดีที่จะนำประชาธิปไตยไปใช้กับนักเรียนในโรงเรียน คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครู ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการวิจัยแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต ๓๓ และเพื่อให้ทราบสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดมุกดาหาร และเพื่อนำข้อค้นพบที่ได้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนได้พัฒนาตนเอง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนอันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา และที่สำคัญที่สุดคือ คุณภาพนักเรียนซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียน ตลอดจนเป็นการพัฒนาการเมืองไทยตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้เจริญยิ่งขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกลาง
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกลาง

ขอบเขตการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกลาง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกลาง ปีการศึกษา 2566 รวม 30 โรงเรียน จำนวน 1,072 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 30 คน และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดภาคกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกลาง จำนวน 255 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 285 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) จากนั้นดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้

2. เนื้อหาการวิจัย

จุดเน้นและขอบข่ายการส่งเสริมประชาธิปไตย หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2557) ประกอบด้วย ด้านความเป็นไทย ด้านรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ด้านความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้านความปรองดอง สมานฉันท์ ด้านความมีวินัยในตนเอง

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกลาง

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 9 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี มีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ 2) ศึกษานิเทศก์ ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ระดับชำนาญการและมีประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี ขึ้นไป และ 3) ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาทางการศึกษาที่รับ ผิดชอบเกี่ยวกับงานประชาธิปไตยในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

1.2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกลาง โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ จำนวน 5 คน และ 4) ครู ที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 2 คน

2. เนื้อหาการวิจัย: ผลการศึกษาสภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกลาง ประกอบด้วย ด้านความเป็นไทย ด้านรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา

และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ด้านความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้านความปรองดอง สมานฉันท์ ด้านความมีวินัยในตนเอง ในการวิจัยระยะที่ 1

การทบทวนวรรณกรรม

การส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยและระบบประชาธิปไตยตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนให้นักเรียนมีพฤติกรรมตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการพัฒนาปลูกฝังประชาธิปไตยให้แก่นักเรียน โดยจะต้องแสดงพฤติกรรมให้เป็นตัวอย่างที่ดีส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมประชาธิปไตย ตลอดจนบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมีจุดเน้นและขอบข่าย

จุดเน้นที่ 1 ความเป็นไทย

1. ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูทศเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)
2. ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีไทย (การแต่งกาย ภาษา ภูมิปัญญา ประเพณี)

จุดเน้นที่ 2 รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ 3 ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1. การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย
2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ 4 ความปรองดองสมานฉันท์

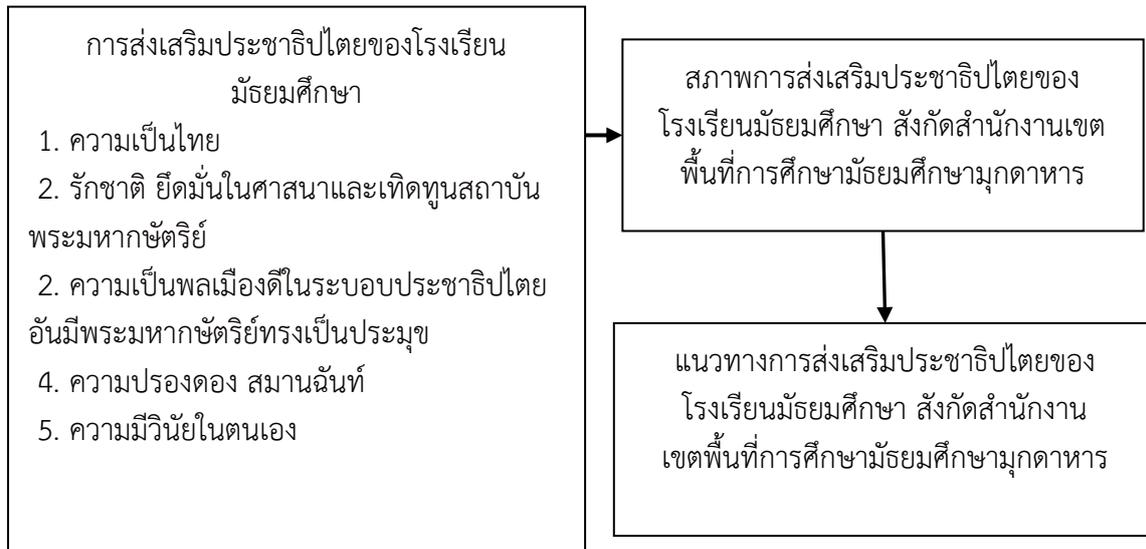
1. การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย
2. การจัดการความขัดแย้งและสันติวิธี

จุดเน้นที่ 5 ความมีวินัยในตนเอง

ข้อสัจสุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทน ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ ยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

สรุปได้ว่า ตามจุดเน้นทั้ง 5 นั้น มีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้เยาวชน มีลักษณะที่ดีของคนไทยเห็นคุณค่าและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทย เห็นคุณค่าและแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลายและจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานศึกษา	ประชากร		รวม	กลุ่มตัวอย่าง		รวม
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน		ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	
อำเภอเมือง	11	522	533	11	128	139
อำเภอคำชะอี	5	119	124	5	29	34
อำเภอหนองสูง	3	77	80	3	19	22
อำเภอนิคมน้ำอ้อย	5	145	150	5	35	40
อำเภอหว้านใหญ่	1	18	19	1	4	5
อำเภอดอนตาล	3	92	95	3	23	26
อำเภอดงหลวง	2	69	71	2	17	19
รวม	30	1,042	1,072	30	255	285

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
 ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ(Checklist)
 ประกอบด้วย ตำแหน่ง และอำเภอที่เป็นที่ตั้งของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

3. การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบถาม จากนั้นหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ สรุปข้อคำถามมีค่า IOC ตั้งแต่ .60 – 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970) สรุปค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.27 – 0.82

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์สภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย ตำแหน่ง และอำเภอที่เป็นที่ตั้งของสถานศึกษา โดยการแจกแจงความถี่และหาร้อยละ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ กำหนดใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยกำหนดการให้คะแนนตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีสภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีสภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีสภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีสภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีสภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร

1. การดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยและระดับ น้อยที่สุด และมีปัญหาอยู่ในระดับมากและระดับมากที่สุด มากำหนดเป็นกรอบในการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยนำแนวทางที่สรุปจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ตามที่กำหนดไว้ เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์ เป็นลักษณะแบบมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร

2.2 แบบประเมิน เป็นลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

3. วิเคราะห์ข้อมูล

3.1 แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากแบบบันทึกการสัมภาษณ์

3.2 แบบประเมิน กำหนดใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทุกภาค โดยรวมมีสภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก โดยด้านความเป็นไทย รองลงมา คือ ด้านรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ด้านความมีวินัยในตนเอง ด้านความปรองดอง สามานฉันท์ และด้านความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทุกภาค สรุปมี 15 แนวทาง มีรายละเอียดดังนี้

ด้านความเป็นไทย มี 3 แนวทาง 1) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีความรู้ ความเข้าใจตระหนักถึงคุณลักษณะที่ดีของคนไทยที่ประกอบด้วย มารยาทไทย กตัญญูทุกเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ 2) โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นในเรื่องศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีไทยในท้องถิ่นของตนเอง 3) โรงเรียนควรเชิญภูมิปัญญาในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้แก่นักเรียนและมีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย นำความรู้ไปใช้และขยายผลแก่คนอื่น

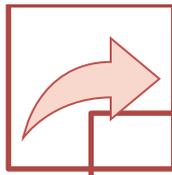
ด้านรักชาติ ยึดมั่นในศาสนาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ มี 3 แนวทาง 1) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการรักชาติ ยึดมั่นในศาสนาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ 2) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่สร้างความเคยชินและกลายเป็นนิสัยรักชาติ ยึดมั่นในศาสนาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ 3) โรงเรียนควรนำพระราชดำรัสมาใช้ในการปฏิบัติงานในโรงเรียน และการดำรงชีวิตของผู้บริหาร ครู และนักเรียน

ด้านรักชาติยึดมั่นในศาสนาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ มี 3 แนวทาง 1) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการนำหลักธรรมมาบูรณาการกับชีวิตประจำวัน ที่เน้นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 3) โรงเรียนควรสร้างลักษณะนิสัยวิถีประชาธิปไตยจนเกิดความเคยชิน

ด้านความปรองดอง สามานฉันท์ มี 3 แนวทาง 1) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมืองในวิถีประชาธิปไตยเช่น การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น, การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตน, การแสดงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม 2) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการความขัดแย้งและสันติวิธี 3) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงในการมีส่วนร่วมในการอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

ด้านความมีวินัยในตนเอง มี 3 แนวทาง 1) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงในการมีส่วนร่วมในการใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ ยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง 2) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของความมีวินัยในตนเอง 3) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการใช้ปัญญาในการพัฒนาวินัยในตนเองและความเป็นประชาธิปไตย

ส่วนผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางเฉลี่ยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

แนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต ๓

- ด้านความเป็นไทย มี 3 แนวทาง
- ด้านรักชาติ ยึดมั่นในศาสนาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ มี 3 แนวทาง
- ด้านรักชาติยึดมั่นในศาสนาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ มี 3 แนวทาง
- ด้านความปรองดอง สมานฉันท์ มี 3 แนวทาง
- ด้านความมีวินัยในตนเอง มี 3 แนวทาง

แผนภาพที่ 2 แนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต ๓

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต ๓ ทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวม พบว่า มีสภาพการส่งเสริมประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก โดยด้านความเป็นไทย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในขณะที่ด้านความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เนื่องจากการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึง ความสำคัญของความเป็นพลเมืองดี ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงในการมีส่วนร่วม ประเมินผลการปฏิบัติและการพัฒนาตนเอง รู้จักการทำงานส่วนร่วม เปิดโอกาสให้นักเรียนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นในเรื่องความเป็นพลเมืองดี สร้างลักษณะนิสัยวิถีประชาธิปไตยสร้างนวัตกรรมโครงการจัดสภาพแวดล้อม และการบริการที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการความรู้ของครูและนักเรียนเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้เรียนรู้และฝึกฝนจนเกิดความเคยชิน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนิติรัฐ โสตานิล (2540) ได้วิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการเตรียมการก่อนดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในระดับปานกลางและมีการมอบหมายงานในโรงเรียนในรูปแบบ คณะกรรมการตามความสามารถ และตามความสมัครใจในระดับมาก ด้านการนิเทศและติดตามผล การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ผู้บริหารปฏิบัติงานในระดับปานกลาง และด้านการ ประเมินผลการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน ปัญหาที่พบมากที่สุด คือผู้บริหารยังไม่เข้าใจบทบาทของตนเองในการเตรียมการก่อน ดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยการขาดแคลนบุคลากร ทำให้ผู้บริหารมีภาระงานมากเกินไป มีงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอขาดเครื่องมือในการนิเทศและติดตามตลอดทั้งการประเมินผล ที่ไม่ต่อเนื่องและขาดแคลนบุคลากรที่มีความถนัดเฉพาะทาง เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารปรากฏว่าไม่แตกต่างกันโดยทั้งสองกลุ่มระบุว่า ผู้บริหารปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง และวีระชัย อุดรแก้ว (2540) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร จังหวัดกาฬสินธุ์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานปัญหา สาเหตุและการแก้ไขปัญหาการส่งเสริม

ประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยศึกษาจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการจัดองค์กรบริหารที่เป็นประชาธิปไตย โดยการจัดแผนภูมิบริหารออกคำสั่งกระจายอำนาจไปตามฝ่ายต่างๆ มีคณะกรรมการร่วมประชุมร่วมรับผิดชอบ เพื่อนำสู่การปฏิบัติให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีการเลือกตั้งหัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าคณะสี หัวหน้าระดับชั้น มีระบบการควบคุมนิเทศติดตาม ประเมินผล มีรายละเอียดลักษณะงานและขอบเขตความรับผิดชอบที่ชัดเจน โรงเรียนได้มีการจัด แผนการเรียนให้นักเรียนเลือกเรียนตามความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีม ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน คิดค้นด้วยตนเองจากแหล่งความรู้จากวิทยากรจากหนังสือและห้องสมุด โรงเรียนได้จัดกิจกรรมตาม ระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนประชุมปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำ

ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร นั้นควรจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ความรู้ความเข้าใจ สร้าง ความตระหนักถึงความสำคัญ การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเปิดโอกาสให้ นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นประชาธิปไตยในโรงเรียน เพื่อพัฒนาส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษาโดยใช้ รูปแบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของ ประชาธิปไตยคุณลักษณะของสมาชิกที่ดีในสังคมประชาธิปไตย การปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งอาจจะใช้วิธีการจัดกิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลายเช่นการบรรยายการ อภิปรายการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ การฝึกปฏิบัติ/การทดลอง/การแสดงบทบาทสมมติและ การสัมภาษณ์บุคคลผู้มีความรู้และประสบการณ์เป็นต้น ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนิน ชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย ซึ่งอาจจะใช้วิธีการจัดกิจกรรมในรูปแบบที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์จาก สื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาพ ห้องสมุด วิทยุทัศน์/สไลด์สถานการณ์จำลองและเหตุการณ์ ปัจจุบัน เกี่ยวกับการเมืองการปกครองให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ในการมีส่วนร่วมในวิถีประชาธิปไตยได้ ส่งเสริมประชาธิปไตย การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อ ส่วนรวม และการปฏิบัติตามกฎ กติกา ระเบียบวินัยของกลุ่ม/โรงเรียน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการ เลือกตั้ง ระดับห้องเรียน ระดับโรงเรียน ระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ ฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักประเมินผลการ ปฏิบัติและการพัฒนาตนตามแนวทางของวิถีประชาธิปไตยและให้ผู้เรียนได้รู้จักเสนอแนะและแสดงออกถึงวิถี การพัฒนาตนเองและผู้อื่นตามหลักการอย่างมีเหตุผลและมีความยุติธรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนกล้าที่จะแสดง ความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ฝึกหัดให้นักเรียนยอมรับฟังความเห็นและเหตุผลของผู้อื่นพยายามโน้มน้าวใจให้ นักเรียนเข้าใจถึงเหตุผลในกฎระเบียบต่าง ๆ มากกว่าที่จะใช้อำนาจบังคับแต่เพียงอย่างเดียว จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เปิดโอกาสให้ นักเรียนได้แสดงออกและมีความรับผิดชอบในการทำงานเป็นกลุ่มฝึกหัดให้นักเรียนยอมรับใน ข้อตกลงร่วมกันของกลุ่มและปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของตรีวิเศษ ทัพ ไทย (2549) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อสร้างเสริมวิถีประชาธิปไตยแก่นักเรียนด้านสามัคคี ธรรมก่อน การดาเนินการ พบว่า บุคลากรไม่ตระหนักและไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาวิถี ประชาธิปไตยในโรงเรียน นักเรียน ขาดจิตสำนึกการทำงานร่วมกัน ขาดการประนีประนอม ขาดการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ขาด ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในการเรียนยังขาดการส่งเสริม ให้นักเรียนใช้กระบวนการกลุ่มวางแผน ปฏิบัติงานกลุ่ม ขาดการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามแผน ที่วางไว้ ผู้วิจัยจึงวางแผนร่วมกันโดยใช้กลยุทธ์การ อบรมและการมอบหมายงานใน 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมลูกเสือส่งเสริมประชาธิปไตย กิจกรรมสถานักเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบกระบวนการกลุ่ม ในวงรอบแรกกิจกรรมดังกล่าวยังไม่บรรลุตาม จุดประสงค์ จึงได้ประชุมระดมความคิด การศึกษาดูงานการมอบหมายงาน และการนิเทศการกับติดตาม ประเมินผลทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาโดยใช้เทคนิค และ วิธีการที่ดีขึ้นทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 แนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียนนั้นควรจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจ สร้างความตระหนักถึงความสำคัญ การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยผู้เรียนสามารถลงมือปฏิบัติจริง ดังนั้นเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานโรงเรียนควรสร้าง ความรู้ความเข้าใจให้กับข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.2 โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างเท่าเทียม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษากลยุทธ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการส่งเสริมประชาธิปไตยของโรงเรียน

2.3 ควรมีการศึกษาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยให้กับโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

ตรีวิเศษ ทัพไทย. (2549). *การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตยแก่นักเรียนด้านสามัคคีธรรม โรงเรียนพยุหะภูมิวิทยาคาร อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นิติรัฐ โสตานิล. (2540). *บทบาทของผู้บริหารในการสร้างเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

วีระชัย อุดรแผ้ว. (2540). *การศึกษาการสร้างเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนตลาดวิทยาคาร จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2557). *แนวทางการใช้คู่มือการจัดการเรียนรู้อำเภอประชาธิปไตย หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง*. กรุงเทพฯ : ศูนย์เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2557). *แนวทางการประเมินคุณธรรมของผู้เรียน*. ฉบับปรับปรุง . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

Cronbach, L.J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd edition. New York: Harper. And Row.

Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.